

Arbeidstilsynet
Attention
Postboks 4720 Torgarden
7468 Trondheim

Middelthuns gate 27
Postboks 5485 Majorstuen
0305 Oslo

Tel: 23 08 75 00
Fax: 23 08 75 30
E-post: firmapost@eba.no
www.eba.no

Dato: 19.10.2018
Deres ref.:
Vår ref.: KS/AB

Org. nr. 971 031 735

Forslag til endringer i byggherreforskriften (BHF)

Det vises til forslag til endringer i byggherreforskriften, lagt ut på Arbeidstilsynets hjemmeside med høringsfrist fredag 19. oktober.

Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg (EBA) er en bransjeforening for 247 entreprenører med til sammen 25 000 ansatte. Medlemsbedriftene spenner fra landets største entreprenørbedrifter til mindre håndverksbedrifter og spesialentreprenører, foreningen har 10 lokalavdelinger rundt i landet og er tilknyttet 11 opplæringskontor.

EBA har gjennom sitt HMS utvalg arbeidet med byggherreforskriften i lengre tid, blant annet gjennom Arbeidstilsynets referansegruppe.

Generelle kommentarer

EBA slutter seg til Arbeidstilsynets begrunnelse for revisjonen og store deler av de foreslåtte endringer. Det er positivt og viktig at forskriften er klar og tydelig på hvilket ansvar og hvilke plikter de ulike aktørene har etter forskriften. Det er viktig at dette gjennomsyres både forskriftstekst og kommentarer.

Det er et viktig prinsipp i BHF, at enhver er ansvarlig for den risiko de bringer inn gjennom sine valg. EBA mener dette i større grad må gjennomsyres hele BHF, både forskriftstekst og kommentarer. I denne sammenheng er kommentarene til § 5 fjerde ledd bokstav b) viktig: «På samme måte som den enkelte arbeidsgiver skal kartlegge og vurdere risiko forbundet med sin virksomhet, jf. AML § 3-1 andre ledd bokstav c, skal også byggherren kartlegge og vurdere risikoforhold som er forårsaket av byggherrens valg.» EBA mener dette gir viktige føringer for formuleringene i § 6 og særlig kommentarene til denne paragrafen.

Det sies i høringsbrevet: «Det er særlig kravene som gjelder for planleggingsfasen av et prosjekt og pliktene rettet mot koordinator som har størst behov for mer klargjøring». EBA støtter dette, men vil anføre at BHF ikke beskriver plikter rettet mot koordinator, men setter krav til koordinering og hvilke oppgaver som skal ivaretas i denne sammenheng. Dette gir viktige føringer for formuleringene i §§ 13 og 14. EBA vil derfor komme med forslag til endringer i disse paragrafene.

EBA mener det er positivt at høringsbrevet sier at «det ved denne revideringen har vært viktig å finne en god balanse mellom behovet for en streng og tydelig regulering, opp mot byggherrens behov for å kunne inngå avtaler om fordeling av ansvar som er tilpasset ulike organiseringer i ulike prosjekter».

Byggenæringen er gjennomregulert av privatrettslige avtaler og i denne sammenheng mener EBA det er viktig å være tydelig på at BHF regulerer de offentligrettslige forhold som myndighetene kan holde pliktsubjektene i forskriften ansvarlig for. At byggherren gjennom privatrettslige avtaler, kan få hjelp av andre til å ivareta sine plikter, må ikke åpne for at byggherren gjennom slike avtaler kan fraskrive seg sitt ansvar overfor myndighetene.

I høringsbrevet sies det at BHF ikke bare spiller en sentral rolle i det forebyggende arbeidet mot skader og ulykker, men også har en viktig rolle i forebyggingen av sosial dumping og arbeidsmarkeds kriminalitet. EBA er enig i dette, og kommer med forslag til formuleringer i § 15 som støtter opp om denne hensikten.

I de føringer Arbeidstilsynet ga referansegruppen for arbeidet med revisjon av BHF, særlig kommentarene, ble det presisert at kommentarene ikke kan omtale plikter som ikke er beskrevet i forskriften, og at en i størst mulig grad skal unngå å gi eksempler i kommentartekst. Eksempler hører hjemme i veiledninger, og kan virke begrensende i kommentarene. EBA mener kommentarene visse steder ikke har tatt hensyn til disse føringene.

Under følger EBAs merknader til de enkelte bestemmelsene og forslag til bedre formuleringer først og fremst til forskriftstekst.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Formål

EBA har ingen kommentarer til denne paragrafen.

§ 2. Virkeområde

EBA har ingen kommentarer til denne paragrafen.

§ 3. Hvem forskriften retter seg mot

I høringsbrevet foreslår Arbeidstilsynet å ta ut koordinator og byggherrens representant av ordlyden i bestemmelsen. Når denne paragrafen ble diskutert i referansegruppen gjorde EBA oppmerksom på at det er ulogisk at koordinator listes opp sammen med «*byggherren, den prosjekterende, arbeidsgiveren og enmannsbedriften*», mens byggherrens representant nevnes under i egen setning. EBA anbefalte at det ble ryddet opp i det ulogiske, og at byggherrens hjelpere burde omtales samlet. Byggherrens hjelpere er også bidragsytere i gjennomføring av forskriftens bestemmelser.

EBA er enig med Norsk Eiendom at dette er en endring som burde vært synliggjort i forslag til endring i forskriften, og foreslår at det kun ryddes opp i det ulogiske i denne paragrafen.

Byggherren, den prosjekterende, arbeidsgiveren og enmannsbedriften skal sørge for at bestemmelsene i denne forskriften blir gjennomført.

*Det samme gjelder for **koordinatoren** og byggherrens representant.*

Dersom byggherren er forbruker, jf. § 4 bokstav d, gjelder kun § 10 om forhåndsmelding.

§ 4. Definisjoner

EBA mener nytt pkt. h) planlegging, må tas bort. Den begrensede definisjonen av begrepet planlegging som er satt inn, samsvarer ikke med hvordan begrepet brukes i forskriften og i kommentarene.

Kapittel 2. Byggherrens plikter

§ 5. Gjennomgående krav

EBA mener begrepet *Generelle plikter* er en bedre overskrift for denne paragrafen, enn *Gjennomgående krav*. *Generelle plikter* er begrepet som er brukt i paragrafene som beskriver pliktene for de øvrige pliktsubjektene i forskriften jf. §§ 17 og 18.

I høringsbrevet beskrives det en «plikt» som ikke er beskrevet i forskriften og som ikke samsvarer med det som skrives i kommentarene til § 5.

I høringsbrevet står det: *I tilfeller der et prosjekt er organisert som totalentreprise, må byggherren sørge for at totalentreprenøren sørger for kartleggingen og risikovurderingen som kreves etter bestemmelsen.*

I kommentarene til § 5 står det: *Uansett entrepriseform har byggherren samme ansvar for at byggherreforskriftens krav blir etterlevd.*

Privatrettslige entrepriseformer er ikke forhold som skal reguleres i denne forskriften. Begrepene hoved- eller totalentreprenør er ikke pliktsubjekter etter forskriften.

EBA foreslår følgende endringer i formulering i § 5 (endringer angitt med rødt).

Byggherrens plikter under planlegging og prosjektering

Pkt. a) og b) (slås sammen)

Byggherren skal under planlegging og prosjektering kartlegge risikoforhold som følger av de arkitektoniske, tekniske eller organisasjonsmessige valg som foretas. På bakgrunn av kartleggingen skal byggherren vurdere risikoen og utarbeide tilhørende planer og tiltak for å fjerne eller redusere risikoen. Kartleggingen, risikovurderingen og tiltak skal dokumenteres.

Pkt. c)

Byggherren skal ved vurdering av den tid det vil ta å gjennomføre prosjektet sørge for at det avsettes tilstrekkelig tid til planlegging, prosjektering og utførelse av de forskjellige arbeidsoperasjoner.

Byggherrens plikter under utførelsen av arbeidet

Byggherrens skal under utførelsen av arbeidene påse at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø blir ivaretatt ved koordineringen og oppfølging av virksomhetenes arbeid på bygge- eller anleggsplassen.

EBA mener forslagene til endring i siste avsnitt over er viktig for å sikre en korrekt sammenheng med det som står i §§ 8 og 14. Det viktigste verktøyet for koordinering i et prosjekt er fremdriftsplaner. Dette fremgår klart av § 8 b) og kommentarene til denne:

«Det er byggherrens ansvar å sørge for at det avsettes tilstrekkelig tid til de forskjellige arbeidsoperasjoner og at disse ikke kommer i konflikt med hverandre. Byggherren må i praksis sikre dette gjennom å stille krav til sine kontraktspartnere om at de i sine fremdriftsplaner

skal beskrive når og hvor de ulike arbeid skal utføres, og hvor mye tid som er avsatt til de enkelte arbeidsoperasjoner. Prosjektets fremdriftsplan skal vise at de forskjellige arbeidsoperasjoner ikke sammenfaller i tid slik at arbeidstakerne utsettes for farer, og skal være så detaljert at den er et hensiktsmessig verktøy for koordinering i utførelsesfasen. Oppfølging av fremdriftsplanen skjer gjennom koordinering i utførelsesfasen.

Byggherren eller dennes hjelpere (BR, KP, KU) er ikke i en posisjon der at de har mulighet til å koordinere samtidighet og rekkefølge av arbeidsoperasjoner. Byggherrens plikt i denne sammenheng må derfor formuleres som «**påse at blir ivare tatt**». Koordineringsoppgavene i § 14 er formulert som «å følge opp» at ting blir gjort, ikke å gjøre, derfor bør **oppfølging** også nevnes her i § 5.

§ 6 Tilbudsgrunnlag

I høringsbrevet og i kommentarene til § 6 foreslår Arbeidstilsynet å tydeliggjøre at dette er risikoforhold som er identifisert, men som fortsatt står uløst, som byggherren skal innarbeide i tilbudsgrunnlaget. Det argumenteres for at «byggherren kan, som i dag, stille krav om at *entreprenøren beskriver og priser forslag til spesifikke tiltak som ivaretar disse risikoforholdene*».

Det konkluderes med at «*på denne måten oppnås at byggherren får et grunnlag til å vurdere hvilke tiltak som skal benyttes med de kostandene tiltakene medfører*».

EBA mener det må være tydelig at det er byggherren som er ansvarlig for å beskrive nødvendige tiltak for å kontrollere den risiko som er brakt inn gjennom byggherrens valg.

I kommentarene til § 5 fjerde ledd bokstav b) står det: «*På samme måte som den enkelte arbeidsgiver skal kartlegge og vurdere risiko forbundet med sin virksomhet, jf. AML § 3-1 andre ledd bokstav c, skal også byggherren kartlegge og vurdere risikoforhold som er forårsaket av byggherrens valg*». Det arbeidsgivere er pålagt i AML § 3-1 er: «*å kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risikoforholdene i virksomheten, utarbeide planer og iverksette tiltak for å redusere risikoen*».

EBA mener at det ikke kan være slik at det er entreprenøren (som for øvrig ikke er pliktsubjekt i BHF) som skal kvalitetssikre byggherrens risikovurderinger og beskrive tiltak for den risiko som byggherren har brakt inn gjennom sine valg. Byggherren kan gjerne i et samspill med andre be om forslag til tiltak, men i et tilbudsgrunnlag må det være klart hva som skal prises, særlig gjelder dette knyttet til offentlige anskaffelser.

I kommentaren til § 6 bokstav b) vises det til at totalentreprenør har ansvaret for prosjekteringen. EBA vi presisere at som kommentert ovenfor er entreprenør ikke et pliktsubjekt i BHF.

I tillegg vil ofte totalentreprenøren ikke ha anledning til å foreta prosjektering, fordi totalentreprenører ofte ikke har ansvarsrett til prosjektering etter plan- og bygningslovgivningen. De fleste totalentreprenører kjøper prosjekteringstjenester på samme måte som byggherren gjør dette.

Byggherre og arkitekt vil også foreta valg og prosjektering før totalentreprisavtalen inngås. På denne bakgrunn mener EBA at totalentreprenør ikke kan overdras ansvaret som prosjekterende. EBA foreslår at Arbeidstilsynet holder fast på at det er den som foretar valg og bringer risiko inn i prosjektet som er ansvarlig for å beskrive nødvendige tiltak. EBA foreslår følgende formulering av § 6:

Byggherren skal innarbeide i tilbudsgrunnlag resultater av kartlegging, risikovurdering og tiltak, etter § 5, slik at de prosjekterende har et godt vurderingsunderlag, jf. § 17, og slik at de utførende kan prise beskrevne spesifikke tiltak.

§ 7. Plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

I § 7 står det: «Byggherren skal før oppstart av arbeidet på bygge- eller anleggsplassen **påse** at det utarbeides en skriftlig plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i prosjektet».

I kommentar til § 7 står det: «Byggherren **skal utarbeide** SHA-planen». EBA mener ordet «påse» ikke er riktig her. Formuleringen i kommentaren er god og riktig, EBA mener derfor det også i forskriften i klartekst må stå at **byggherren skal utarbeide SHA-planen**. Den formulering er også mer i samsvar med det som står i kommentarene til § 7: «SHA-planen er byggherrens styringsverktøy for oppfølging av den risiko han og de prosjekterende har brakt inn gjennom sine valg.»

EBA mener at kravet om at «Byggherren skal sørge for å oppdatere planen fortløpende dersom det oppstår endringer som har betydning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø», som er plassert i § 8, hører bedre hjemme her i § 7. Da er det også samsvar mellom det som står i siste setning i kommentaren til § 7, som det er henvisning til over. EBA foreslår følgende formulering av § 7: (endringer angitt med rødt)

*Byggherren skal før oppstart av arbeidet på bygge- eller anleggsplassen **utarbeide** en skriftlig plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i prosjektet.*

Byggherren skal sørge for at arbeidsgivere og enmannsbedrifter:

- a) gjøres kjent med planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø*
- b) får informasjon når det skjer endringer i planen under prosjektets framdrift som kan ha betydning for arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.*

Byggherren skal sørge for å oppdatere planen fortløpende dersom det oppstår endringer som har betydning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø. Oppdatert plan skal være lett tilgjengelig på arbeidsplassen.

Byggherren skal oppbevare planen i 6 måneder etter at bygge- eller anleggsarbeidet er avsluttet

EBA regner med at det er en skrivefeil i § 7 siste setning når det står at «Byggherren skal oppbevare planen i to år etter at bygge- eller anleggsarbeidet er avsluttet.» I høringsbrevet står det seks måneder. Arbeidstilsynet har argumentert med at kravet om oppbevaring av SHA-planen etter at et prosjekt er avsluttet er begrunnet i evt. etterforskning etter arbeidsulykker. EBA forstår ikke denne begrunnelsen. Arbeidsulykker skjer når det er produksjon på et prosjekt, og det er vel rimelig å forvente at tilsynsmyndighetene og politiet evner å ta beslag i aktuelle dokumenter når de er på prosjektet ifm. ulykken.

§ 8. Krav til planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

I Høringsbrevet står det under § 8: *Arbeidstilsynet foreslår derfor å presisere i første ledd at risikoforholdene som skal inn i SHA-planen, skal avgrenses mot de risikoforhold som **entreprenørene** bringer inn i prosjektet.*

EBA vil minne om at «Entreprenørene» er ikke pliktsubjekt i BHF, det er arbeidsgivere og enmannsbedrifter som er pliktsubjekt i denne sammenheng.

Det står videre: *Forslaget til endringer er ment å tydeliggjøre hva som skal være med i en SHA-plan og dermed gjøre det enklere for byggherren å oppfylle kravene.* EBA er enige i at dette er viktig, men da må pkt. b) om Fremdriftsplan beskrives annerledes. Det er ikke mulig å «plassere» en fremdriftsplan inn i en SHA-plan.

I første avsnitt i § 8 beskrives hensikten med SHA-planen slik: skal beskrive **hvordan risikoforholdene som følger av byggherrens og de prosjekterendes valg, skal håndteres**

Det som det er mulig for en byggherre å beskrive i en SHA-plan er tidsrammene for prosjektet og hvordan det skal sikres at det avsettes tilstrekkelig tid til de arbeidsoperasjonene og nødvendig koordinering. Se også kommentarene til § 8 b) hvor det står:

*«Det er byggherrens ansvar å sørge for at det avsettes tilstrekkelig tid til de forskjellige arbeidsoperasjoner og at disse ikke kommer i konflikt med hverandre. **Byggherren må i praksis sikre dette gjennom å stille krav til sine kontraktspartnere om at de i sine fremdriftsplaner skal beskrive når og hvor de ulike arbeid skal utføres, og hvor mye tid som er avsatt til de enkelte arbeidsoperasjoner.** Prosjektets fremdriftsplan skal vise at de forskjellige arbeidsoperasjoner ikke sammenfaller i tid slik at arbeidstakerne utsettes for farer, og skal være så detaljert at den er et hensiktsmessig verktøy for koordinering i utførelsesfasen.*

EBA mener opplistingen av innholdet i SHA-planen i § 8 kan formuleres bedre slik: (overskriftene for de ulike punktene virker unødvendig) (endringer angitt med rødt)

Planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø skal beskrive hvordan risikoforholdene som følger av byggherrens og de prosjekterendes valg, skal håndteres.

Planen skal bygge på risikovurderinger, tilpasses det aktuelle bygge- eller anleggsarbeidet og skal inneholde:

- a) Organisasjonsplan som angir rollefordeling og entreprisform,*
- b) Tidsplan og en beskrivelse av hvordan det sikres at det avsettes tilstrekkelig tid til utførelse av de forskjellige arbeidsoperasjonene og nødvendig koordinering av arbeid som kan påvirke hverandre med hensyn til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.*
- c) Oversikt over de spesifikke tiltakene som er nødvendig for å kontrollere den risiko som byggherren og de prosjekterende har brakt inn gjennom sine valg. Eksempler på arbeid som kan innebære risiko for fare for liv og helse) er: ...*
- d) Rutiner for behandling av endringer og oppdatering av planen.*

Siste setning i pkt. d) passer bedre inn i kommentarene.

«Rutinen skal blant annet beskrive hvordan endringsbehovet skal rapporteres og følges opp.»

§ 9. Forebyggende tiltak

EBA har ingen kommentarer til denne paragrafen.

§ 10. Forhåndsmelding

I høringsbrevet står det: «Det foreslås å innta en ny bokstav m), med krav om å angi hvilken virksomhet som er hovedbedrift. Hensikten er å lette tilsynsgjennomføringen og gi lett tilgjengelig opplysning om hvem som er hovedbedriften».

Med henvisning til Arbeidstilsynets informasjon knyttet til en dom i Høyesterett, som har tatt stilling til hvem som er å anse som hovedbedrift, mener EBA bokstav m) ikke hører hjemme i en forhåndsmelding som Byggherren er pålagt å sende inn.

Arbeidstilsynet skriver følgende om dommen i Høyesterett: «På bygge- og anleggsprosjekter der det skifter hvilke virksomheter som utfører arbeid, vil samordningsansvaret ligge hos den virksomheten som for tiden har hovedarbeidet og som er mest til stede på arbeidsplassen».

Hvem som er hovedbedrift kan variere i løpet av et prosjekt, og siden det er arbeidsgivere som skal avtale dette seg imellom, evt. at Arbeidstilsynet bestemmer dette, hører ikke denne informasjonen hjemme i Forhåndsmeldingen som byggherren er pålagt å sende inn før oppstart på et prosjekt.

EBA mener at pkt. g) *forventet dato for arbeidsstart på bygge- eller anleggsplassen* og pkt. h) *forventet varighet av arbeidet på bygge- eller anleggsplassen* er tilstrekkelig for å si noe om omfanget av arbeidene. EBA mener det er umulig for en byggherre å vite:

i) *forventet største antall arbeidstakere samtidig på bygge- eller anleggsplassen*

j) *planlagt antall virksomheter og enmannsbedrifter*

§11. Internkontroll

EBA støtter at denne paragrafen tas ut av forskriften.

§ 12. Dokumentasjon for fremtidige arbeidere

EBA mener at denne paragrafen kan tas ut. Dette er bedre regulert i plan- og bygningslovgivningen.

§ 13. Valg og oppfølging av koordinator

Første avsnitt i § 13 beskriver et krav om at «arbeidet med sikkerhet, helse og arbeidsmiljø **skal koordineres** dersom det er flere prosjekterende eller flere utførende virksomheter på bygge- eller anleggsplassen samtidig eller etter hverandre. EBA mener at både overskriften og innholdet i § 13 må gjenspeile dette. På denne bakgrunn foreslår EBA følgende formuleringer i § 13: (endringer angitt med rødt)

§ 13. Organisering og oppfølging av koordinering

Arbeidet med sikkerhet, helse og arbeidsmiljø skal koordineres dersom det er flere prosjekterende eller flere utførende virksomheter på bygge- eller anleggsplassen samtidig eller etter hverandre.

Koordineringen skal organiseres og tilpasses prosjektets risikoforhold og størrelse slik at oppgavene i §§ 14 og 15 blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte.

Byggherren kan selv ivareta koordineringen i egen organisasjon eller engasjere en ekstern koordinator.

Byggherren kan velge en koordinator for hele prosjektet, eller velge en for planleggings- og prosjekteringsfasen og en for utførelsesfasen.

Valg av koordinator fritar ikke byggherren for sitt ansvar på området.

Byggherren skal før valg av koordinator vurdere om den som velges, har annen rolle eller interesse i prosjektet som kan komme i konflikt med det å opptre på vegne av byggherren. Vurderingen skal dokumenteres.

Byggherren kan ikke velge sin kontraktspartner for prosjektering eller utførelse som koordinator.

Byggherren skal gjennom en skriftlig avtale klargjøre hvilke plikter og fullmakter som koordinatoren skal ha, og sørge for at de han engasjerer, får nødvendige ressurser for å ivareta de plikter og oppgaver de skal ivareta.

Byggherren skal jevnlig følge opp at koordineringen blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte. Byggherren skal dokumentere oppfølgingen.

Byggherren skal forsikre seg om at koordinatoren har den nødvendige kunnskap om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, inkludert arbeidsmiljølovgivningen og innehar nødvendig kompetanse for å følge opp aktuelle risikoforhold i prosjektet.

EBA mener at poenget med å presisere at byggherren ikke kan velge sin kontraktspartner for prosjektering eller utførelse som koordinator, er at byggherrens kontraktspartner ikke kan representere byggherren overfor seg selv. Dette er ikke til hinder for at byggherrens kontraktspartnere, både for prosjektering og utførelse, gjennom avtaler kan hjelpe en byggherre med å ivareta sine plikter. På samme måte som en arbeidsgiver ikke blir byggherre ved å hjelpe byggherren å føre oversiktsliste, så blir ikke en totalentreprenør koordinator ved å utføre prosjekteringsledelse og følge opp i sin kontraktsskjede.

EBA opplever et unødvendig tilleggskrav i § 13. Det står: «Byggherren skal gjennom en skriftlig avtale klargjøre hvilke plikter og fullmakter som koordinatoren skal ha. **I tilfeller der byggherren selv har rollen som koordinator, skal det foreligge en tilsvarende skriftlig beskrivelse.**»

Dette forklares slik i høringsbrevet: «Videre foreslås å flytte fjerde ledd til nytt sjuende ledd, samt å tilføye at byggherren skal utarbeide en skriftlig beskrivelse av hvordan koordineringsrollen skal ivaretas der byggherren velger å ha rollen selv»

EBA vil presisere at det som står i § 13 er et krav om «**skriftlig avtale som klargjøre hvilke plikter og fullmakter som koordinator skal ha**». Byggherren trenger ingen skriftlig avtale med seg selv som beskriver plikter og fullmakter. Hva koordinering innebærer er godt beskrevet i § 14.

Det som står i høringsbrevet er noe helt annet: «... beskrivelse av **hvordan** koordineringsrollen skal ivaretas der byggherren velger å ha rollen selv».

EBA mener at dersom det skal være et krav om en beskrivelse av **hvordan byggherren ivaretar sine plikter**, ikke bare til koordinering, men også øvrige plikter, så må det skrives i klartekst som et gjennomgående krav at byggherren skal beskrive **hvordan** han ivaretar sine plikter etter BHF.

I kommentarer til § 13 sies følgende om Rollekonflikt: «... Rollekonflikter vil for eksempel kunne oppstå dersom oppgaven som koordinator i utførelsesfasen plasseres hos entreprenøren»

EBA mener at når forskriften nå i klartekst sier at «Byggherren kan ikke velge en prosjekterende eller utførende virksomhet i prosjektet som koordinator» blir det unødvendig å si at "rollekonflikt f.eks. vil kunne oppstå dersom oppgaven som koordinator i utførelsesfasen plasseres hos entreprenøren».

Det står videre: «Entreprenøren som koordinator vil dras mellom hensynene til entreprenørens fremdrift og økonomi og byggherrens krav om ivaretagelse av sikkerhet, helse og arbeidsmiljø. Hvis koordinator må stanse deler av et arbeid på byggherrens vegne når det samtidig er knapt med tid, kan det medføre problemer både i form av forsinkelsesbøter og tap av omdømme for entreprenøren».

EBA mener at problemet med rollekonflikt ikke er at man må avveie ulike hensyn. Problemet er knyttet til om man har den myndigheten som er nødvendig for å ivareta SHA på en god måte. En aktør kan ikke representere en annen aktør overfor seg selv. Det er denne problemstillingen som gjør at byggherrens kontraktspartner for prosjektering eller utførelse ikke kan være koordinator eller byggherrens representant. Det er ingen byggherrer som vi gi fra seg styringen av tid og kostnader i et prosjekt. De privatrettslige kontraktsregimene som benyttes i bransjen regulerer hvordan endringer knyttet til tid og kostnader skal avtales. Om partene ikke blir enige blir det en rettslig avklaring.

EBA er enig i Arbeidstilsynets forslag til endring av kompetansekravene, men anbefaler at det i kommentaren beskrives hvordan dette skal ivaretas dersom koordinator er juridisk person, alternativt at teksten tilpasses slik at denne er egnet både for fysisk og juridisk person. EBA erfarer at klart de fleste avtaler inngås med juridiske personer.

§ 14. Koordinering og oppfølging av arbeidet med sikkerhet, helse og arbeidsmiljø:

EBA mener den innledende teksten i § 14 passer bedre inn i § 13 og er ivaretatt i EBA sitt forslag til formulering av § 13.

EBA mener det er feil å si at det er koordineringen som sørger for å legge til rette for dialog og samhandling, dette sikres gjennom kontraktskrav.

EBA mener at kravet om «at koordinator for planlegging- og prosjektering skal overleverer kunnskap om risikoforhold som er avdekket under planlegging- og prosjekteringen og tiltak som skal iverksettes for å fjerne eller redusere risiko til koordinator for utførelse», ikke hører hjemme i § 14. Dette er ivaretatt gjennom at denne informasjonen skal inn i SHA-planen.

Med henvisning til de kommentarer som er gitt til § 13 foreslår EBA følgende formuleringer i § 13: (endringer angitt med rødt)

Koordinering ved planlegging og prosjektering omfatter å:

- a) sørge for informasjonsdeling mellom de enkelte prosjekterende slik at risiko innenfor og mellom de ulike fagene blir identifisert og ivaretatt.
- b) sørge at resultater av kartlegging, risikovurdering og tiltak, etter §§ 5 og 17 innarbeides i tilbudsgrunnlag til utførende arbeidsgivere og enmannsbedrifter.
- c) sørge for utarbeidelse av planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

Koordineringen ved utførelse omfatter å:

- a) følge opp gjennomføring av de spesifikke tiltakene som fremgår av byggherrens plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

- b) følge opp at byggherrens plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø fortløpende blir oppdatert og kommunisert til de involverte dersom det oppstår endringer som har betydning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.
- c) følge opp at det utarbeides tidsplaner som sikrer at det avsettes tilstrekkelig tid til utførelse av de forskjellige arbeidsoperasjoner
- d) følge opp at arbeidsgivere og enmannsbedrifters arbeid som kan påvirke hverandre med hensyn til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, inkludert samarbeidet mellom arbeidsgivere og enmannsbedrifter, blir koordinert
- e) følge opp at kravene etter § 9 gjennomføres.
- f) sørge at det føres oversiktslister etter § 15.

EBA begrunner overnevnte forslag til endring under koordineringen ved utførelse slik:

Det som fremgår av SHA-planen er **spesifikke tiltak** som er nødvendig for å kontrollere den risikoen byggherren og de prosjekterende har brakt inn gjennom sine valg. Derfor dekkes det opprinnelige pkt. c) i forslag til nytt punkt a). Nytt pkt. c) bør omhandle oppdatering og kommunikasjon av endringer i SHA-planen. Dette er en plikt som byggherren har, men som ikke er beskrevet hvordan skal ivaretas. Det er naturlig at dette er en oppgave som hører under koordinering ved utførelse.

EBA foreslår at pkt. om tidsplaner flyttes så det kommer foran pkt. om koordinering siden disse to punktene hører sammen.

EBA mener at hverken byggherren eller koordinator har mulighet til å koordinere samtidighet og rekkefølge av arbeider, derfor må kravet i pkt. d) være «å følge opp at arbeid **blir koordinert**».

§ 15. Oversiktsliste

EBA mener at både forskriftsteksten og kommentarene må endes slik at de faktiske og reelle formålet med føring av oversiktslisten er korrekt, nemlig forebygging av arbeidsmarkeds kriminalitet.

Alternativt kan begrunnelsen formuleres slik: «Byggherren skal som ledd i arbeidet med å ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø føre en oversiktsliste over alle virksomheter og arbeidstakere som skal utføre arbeid på bygge- eller anleggsplassen». Oversiktslisten er ikke et verktøy for koordinering. EBA foreslår følgende formuleringer i § 15: (endringer angitt med rødt)

«Byggherren skal som et ledd i arbeidet mot arbeidsmarkeds kriminalitet føre en oversiktsliste over alle virksomheter og arbeidstakere som skal utføre arbeid på bygge- eller anleggsplassen».

Oversiktslisten skal føres elektronisk, oppdateres og kontrolleres daglig. Oversiktslisten skal inneholde følgende opplysninger:

- a) navn og adresse på bygge- eller anleggsplassen
- b) navn på byggherren
- c) navn på arbeidsgivere eller enmannsbedrifter eller for innleide arbeidstakere navnet på utleievirksomheten
- d) organisasjonsnummer for registreringspliktige virksomheter

e) navn, fødselsdato, arbeidsgiver og HMS-kortnummer på alle som skal utføre arbeid på bygge- eller anleggsplassen.

Oversiktslisten skal vise kontraktsforhold mellom de ulike virksomhetene som utfører arbeid, herunder hvem enmannsbedrifter og innleide arbeidstakere arbeider for.

Listene skal være tilgjengelige og skal på oppfordring vises til arbeidsgiveren, verneombudet og Arbeidstilsynet. Listene skal oppbevares i seks måneder etter at bygge- eller anleggsarbeidet er avsluttet.

EBA mener at pkt. c) må endres til at det er navn på utleievirksomheten som skal føres for innleide arbeidstakere. Det må være mulig å føre oversiktslisten elektronisk basert på å lese HMS-kortet elektronisk, og der står navnet på utleievirksomheten som er arbeidsgiver.

Forslaget om at listen også skal vise kontraktsforholdet mellom virksomheter ivaretar ønsket om å synliggjøre navnet på innleie virksomheten.

Det står i kommentarene: «*Oversiktslisten skal gi byggherren en oversikt over hvem som er på arbeidsplassen og hva slags arbeid som skal utføres. På denne måten er det mulig for byggherren å koordinere forskjellig arbeid som kan påvirke hverandre og medføre risiko for arbeidstakerne*».

EBA vil gjøre oppmerksom på at oversiktslisten ikke beskrive «*hva slags arbeid som utføres*». Det er fremdriftsplanen i prosjektet som viser dette. Fremdriftsplanen er derfor det faktiske og reelle verktøyet for koordineringen.

§ 16. Gjennomføring av plikter på byggherrens vegne

EBA mener at den viktigste begrunnelsen for at byggherrens kontraktspartnere ikke kan ha rollen som byggherrens representant, er at en part ikke kan representere en annen part overfor seg selv. Se også merknadene på dette under § 13. EBA mener pkt. om rollekonflikt bør formuleres slik (endringer angitt med rødt):

*Byggherren skal før valg av byggherrens representant vurdere om **den som engasjeres har andre plikter eller oppgaver i prosjektet som kan komme i konflikt med de oppgaver vedkommende skal gjennomføre på vegne av byggherren.** Vurderingen skal dokumenteres.*

*Byggherren kan ikke velge **sin kontraktspartner for prosjektering eller utførelse som byggherrens representant.***

Kapittel 3. Den prosjekterendes plikter

§ 17. Generelle plikter

EBA har ingen kommentarer til denne paragrafen.

Kapittel 4. Arbeidsgiverens og enmannsbedriftens plikter

§ 18. Generelle plikter

EBA vil minne om at SHA-planen ikke beskriver risikoforhold, men **spesifikke tiltak**, derfor mener EBA at formuleringen i § 18 avsnitt 5 må være: «*...dekket av spesifikke tiltak i byggherrens plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø*».

EBA foreslår følgende formuleringer i § 18: (endringer angitt med rødt)

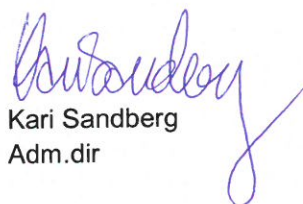
Arbeidsgiveren og enmannsbedriften skal informere byggherren om risikoforhold forårsaket av byggherrens og de prosjekterendes valg som ikke er dekket av spesifikke tiltak i byggherrens plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

§ 19. Informasjonsplikt

EBA har ingen kommentarer til denne paragrafen.

Vennlig hilsen

ENTREPRENØRFORENINGEN – BYGG OG ANLEGG


Kari Sandberg
Adm.dir


Arild Berglund
Representant for HMS utvalget i EBA